

Nr. 293 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** oktober 2020
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

COVID-19 en Afrika: stand van zaken

Afrika telt 17 procent van de wereldbevolking, maar heeft tot nog toe slechts 3,5 procent van de gerapporteerde wereldwijde covid-19-doden. Het beeld is dat in veel Afrikaanse landen de transmissie hoger is, maar het ziekteverloop en de mortaliteit minder ernstig dan in China en Europa.

Het totale aantal besmettingen met corona op het Afrikaanse continent was per 8 oktober 1.536.831 bevestigde gevallen in 55 landen. Zuid-Afrika is het zwaarst getroffen met 685.155 besmettingen. Andere zwaar getroffen landen zijn Marokko (140.024), Egypte (104.035), Ethiopië (80.895), Nigeria (59.738) en Algerije (52.520). Het aantal geregistreerde doden door corona is 37.095. De African Academy of Sciences in Nairobi (Kenia) volgt de ontwikkelingen op de voet. In een artikel van 7 oktober in *The Conversation* geven onderzoekers mogelijke verklaringen. Onderrapportage is zeer waarschijnlijk, maar kan volgens hen nooit de hele verklaring zijn. De belangrijkste factor is de leeftijdsstructuur van de bevolking. De Afrikaanse bevolking is gemiddeld erg jong. Andere oorzaken die worden genoemd zijn:

- **Klimaat:** er is een aanzienlijke afname van de sterfte te zien bij hogere temperaturen en luchtvochtigheid – echter, klimatologische omstandigheden kunnen in verschillende delen van Afrika aanzienlijk variëren.
- **Gedeeltelijke immuniteit:** Een omvangrijke analyse – op basis van gegevens uit 55 landen die 63 procent van de wereldbevolking representeren – liet een significante correlatie zien tussen de dekking van het BCG-vaccin op jonge leeftijd en minder heftige impact van covid-19. BCG is vaccin tegen tuberculose dat in de meeste Afrikaanse landen na de geboorte wordt toegediend.
- **Genetische factoren:** Een recentelijk beschreven groep genen dat geassocieerd wordt met een hoger risico op een ernstig verloop van covid-19 is aanwezig in 30 procent van de Zuid-Aziatische genomen, in 8 procent van de Europese en vrijwel afwezig in Afrika.
- **Ervaring met pandemieën:** De publieke gezondheidszorg in Afrikaanse landen was door eerdere ervaringen (zoals uitbraken van epidemieën) effectiever was in het beperken van de overdracht dan andere delen van de wereld.

De onderzoekers van de African Academy of Sciences zijn van mening dat de secundaire effecten van de pandemie de echte uitdaging voor Afrika zullen worden. Dan gaat het om de ernstige onderbrekingen van sociale en economische activiteiten en ook om de beperking van programma's voor tuberculose, hiv en malaria en de potentieel verwoestende gevolgen van het uitblijven van dit soort routinevaccinaties die miljoenen mensen beschermen.

(Bron, The Conversation, 11/10/2020)

Universele sociale bescherming om beter uit de crisis te komen

In een open brief stellen Michelle Bachelet, Olivier De Schutter en Guy Ryder - prominenten uit VN en IAO - dat de coronacrisis ons lessen leert voor een betere wederopbouw. Internationale solidariteit en een betere sociale bescherming voor iedereen zijn essentieel.

De COVID-19-pandemie zorgt voor een sociale en economische ontwrichting in onze samenlevingen. Regeringen reageerden vooral met kortetermijnoplossingen om de moeilijkste periode te overbruggen totdat economisch herstel op gang komt. Maar ze helpen niet om de onderliggende factoren te veranderen die vele miljoenen mensen kwetsbaar hebben gemaakt voor een crisis als deze, noch om hen beter voor te bereiden op toekomstige crises.

Wereldwijd gaven overheden meer dan 9 biljoen euro uit om de gevolgen van COVID-19 te bestrijden. Veruit het grootste gedeelte daarvan is afkomstig van rijke landen. Zo heeft de Europese Unie een herstelplan van 750 miljard euro aangenomen (wat overeenkomt met 6 procent van haar BBP). Japan heeft nog meer geld vrijgemaakt: 1,1 biljoen dollar, wat overeenkomt met 22 procent van het BBP.

Bij ontwikkelingslanden met lage inkomsten bedraagt de fiscale bijdrage gemiddeld 1,2 procent van het BBP. Zij zijn gewoon niet in staat om de brede crisismaatregelen te treffen die hun bevolking nodig heeft, laat staan een sociaal beschermingssysteem op te zetten dat op lange termijn meer fundamentele veerkracht zou creëren. Hun situatie wordt verergerd door de daling van sommige grondstoffenprijzen voor export.

Nog voor COVID-19 was 69 procent van de wereldbevolking niet of slechts gedeeltelijk gedekt door sociale zekerheid. Bijna twee derde van de kinderen in de wereld had geen sociale bescherming. Slechts 22 procent van de werklozen ontving een werkloosheidsuitkering en slechts 28 procent van de personen met een ernstige beperking kreeg een invaliditeitsuitkering.

Wereldwijde crises zoals deze pandemie kennen geen geografische of politieke grenzen. De les die we moeten trekken is dat de keten zo sterk is als de zwakste schakel. Als we als mondiale gemeenschap een grotere veerkracht willen opbouwen, dan moeten we alle landen ondersteunen bij het ontwikkelen van een robuust basispakket van sociale maatregelen.

Deze crisis biedt ons vele lessen. Een daarvan is dat voor een betere wederopbouw internationale solidariteit en een betere sociale bescherming voor iedereen nodig zijn, niet alleen voor degenen die het zich nu al kunnen veroorloven. Als we deze boodschap negeren, dan bestaat de kans dat toekomstige generaties ook het lijden van vandaag zullen moeten doorstaan. En dat is zeker een onaanvaardbaar vooruitzicht.

Michelle Bachelet is Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de VN. Olivier De Schutter is Speciale VN-Rapporteur voor extreme armoede en mensenrechten. Guy Ryder is directeur-generaal van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).